

Излази месечно једанпут.

У Ср. Карловцима, 1. марта године 1907.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 3.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XI.

Др. Иво пл. Малин, кр. бански савјетник испустио је своју душу 21. феоруара у 1 $\frac{1}{2}$ сата ноћу последије тешке болести у 54. години. Покојник је био неуморан и оштроуман радник на пољу економском и стекао је великих заслуга за подизање свијех грана народнога господарства. Његово је дјело и земаљска изложба од прошле године у Загребу. Нека му је лака земља и вјечна памет!

Пчеларски календар.

Март, марач (ожујак, лажак).

Ако није било излета у фебруару, зацијело ће бити сада у марту. Пчелар ће сада повадити оне хартије, што смо говорили о њима у фебруару мјесецу, само ако удари дијело вријеме. Тијем ћемо своје кошнице ишчистити, ако повадимо хар-

тије испод оквира из кошница и олакшати пчелама посао. Ако је ударило лијепо вријеме и ако је данас био опћи излет, онда ћемо сутрадан прегледати кошнице, да се увјеримо потпуно, да ли је којој понестало меда, да ли има свака кошница матицу, да ли су друштва снажна и т. д.

Сад ће пчелар моћи и отворати кошнице. Само мора брзо радити, јер сад у ово вријеме хоће туђице да наваљују. Кад пчелар отвара кошницу, подићи ће полако поклопац и то ће га само мало одшкринути, па ће из мехова пустити мало дима под поклопац на пчеле. Тијем ће пчеле умирити да не сукну ује данпут напоље из кошнице, кад се поклопац подигне.

Пчелар ће дакле сутрадан послѣје опћега излета прегледати кошнице, јер за вријеме првога излета пчеле су врло раздражене и кад се тада кошнице отварају, врло лако може матица у којој кошници да страда. Кад отвори поклопац од американке, први ће бити пчелару посао, да види има ли доста меда у кошници, јер сад треба доста меда, кад матица носи јаја и умножава друштво. Сад треба доста меда за легло. У изобиљу мора бити меда, да пчеле могу матицу добро хранити млијечем. Нема ли доста меда и татица ће слабо носити јаја, а сад је потребно доста меда да има свака кошница, јер јој природа сада слабо пружа. Зато треба пчелар да дода меда колико друштву треба, да не буде застајања у умножавању друштва. Матица треба добро да се храни, да буде друштво јако, док не наступи главна паша, јер само јака друштва доњијеће нам користи. Најбоље је додавати оквире са саћем пуним меда, или ако нема доста меда, онда се може поступати као што смо за јануар споменули т. ј. замијесити ситна шећера са медом, па озго над оквире пометати. Течним се медом пак не смије још прихрањивати, особито, ако је још хладно. Кад је пчелар отворио заклопац, на кошници и увјерио се има ли друштво доста меда, уједно је гледао има ли друштво матицу. Пчелар не мора тражити матице, ако је наишао на оквире са залеженим леглом. Ако има у ћелицама јаја или први и то ћелица до ћелице залежена, то је знак да друштво има матицу. Али ако је нађено више јаја у једној ћелици, то је знак, да у кошници има наздвимаћница. Ту кошницу треба однијети мало даље од пчелињака, па истрести све пчеле на земљу, да се разиду по другим кошницама, јер је таку кошницу тешко излијечити. Друштво у такој кошници не ће да прими матице, зато је узалудно и давати је таком друштву, него га треба истрести из кошнице, па нека се пчеле разиду по другим кошницама.

При прегледању кошница ако пчелар нађе само залеженога трутовскога прва, знак је да је матица изгубила сјеме у сјемењачи, те је треба убити, јер не може више носити оплођених јаја. Ако је друштво са таком матицом још јако, онда му треба додати другу матицу. А пчелар ако нема матице у резерви

онда треба друштво спојити са другим друштвом, које има матице.

Је ли друштво изгубило матицу, могао се пчелар увјерити кад је извлачио хартије испод оквира. Ако је матица умрла, могао је пчелар наћи на хартији мртву. Ако је друштво изгубило матицу, може се пчелар увјерити и из њеких знакова. Знак је да друштво нема матице, ако су пчеле немирне, те тумарају и овамо и онамо по сједулу улазећи на лето и одмах враћајући се на сједало или ако пчела долети теретна са рђом на ногама са гађицама на лето, па тек што је ушла на лето унутра, одмах се вратила натраг на сједало тумарајући и тамо и амо. То је спољашњи знак, да друштво нема матице. Друштву пак, које нема матице, треба додати матицу, ако је пчелар има у резерви, и ако му је вриједно додавати матице, иначе треба га спојити са другим којим друштвом, које има матицу.

Треће је, на што ће пчелар пазити при ревидирању кошница у ово вријеме, јесу ли друштва доста јака. Ако је друштво сасвијем слабо, онда га треба спојити с другим друштвом, а матицу оставити ону, која је млађа и боља. Ако је друштво слабо, али му је матица млада а лијепо и правилно леже легло, онда ће се друштво то појачавати оквирима с леглом из других кошница, које су јаке. То ће се чинити доцније у априлу кад буду поједина друштва јака. Појачавањем таких слабица које имају добру матицу, добићемо до главне паше оснажена друштва, која ће нам за главне паше донијети користи.

Но ово троје треба дакле пазити што смо досад споменули шта треба чинити при ревизији кошница у овом мјесецу.

Напошљетку треба добро пазити при прегледању кошница да се не изазову туђице на крађу. Сад кад још паше нема, врло се лако изазову туђице на крађу. Сад је најопасније вријеме због туђица. Зато се у овом мјесецу мора добро пазити при прихрањивању друштва да не покапамо земљу пред кошницом, да су лета на кошницама сужена, да кошница није на којем мјесту продерана, да друштво свако има матицу, јер иначе све то даје повода туђицама, да нападају на друштва и да их упропасте. Пчелар мора добро пазити у ово вријеме да не изазове туђице, јер кад их изазове, па се острве, онда их не може ничим одбити од нападања. Не помажу никаква средства, која се против туђица препоручују по пчеларским књигама и новинама. Једино је радикално средство, да се нападнута кошница уклони са својега мјеста и однесе у мрачну стају, па се ту остави све, докле паша мало боље не удари. А још је сигурније и за остале кошнице кад је пчелар опазио, из које кошнице туђице излијећу, па и ту кошницу с туђицама однесе у мрачну стају и остави је ту све док не удари боља паша.

Да не би изазвао пчелар туђице, треба друштва, која немају меда, да прихрањује медом у саћу с поклопљеним ћели-

цама или шећером течним, који мора само увече додавати. Шећер неаа никаквога мириса и кад се увече с пажњом додаје и не просица по земљи, не може туђице изазвати. Највећа је биједи у ово вријеме туђице, зато мора пчелар с великом пажњом радити око својих кошница.

Јов. Живановић.

Разговори о пчеларству са почетником.

(Пише Ђ. Коларовић.)

Пит. 8. — Које књиге треба прво да прочитам и где их могу добити?

Одг. — Прво купите „Пчеларство“ од Ив. Маширевића. То је буквар за почетника, где има укратко све што треба за први мах да зна. Пошто сте ту књигу темељао проучили, наручите „Срп. пчелар“ од проф. Јов. Живановића. То је велико дело, у којем ћете наћи све што пчелар треба да зна. Када и ово дело проучите па почнете пчеларити, сигуран сам да се не ћете покајати и пожалити што сте новац у кошнице уложили. Обе ове књиге добићете код г. Јосима Живановића, трговца и пчелара у Ср. Карловцима.

Пит. 9. — Би ли ми могли препоручити, још коју српску пчеларску књигу?

Одг. — Ако имате воље и времена за читање, набавите „Писма о пчеларству“ од Ив. Маширевића, и „Пчеларску библиотеку“, и добићете их где и оне које сам вам мало час препоручио. Но будући је пчеларство наука, која се усавршава па и мења, то да би се упознали са новијим тековинама на пољу пчеларства, особито што се тиче праксе, и развјетком пчеларства у нас, наручите код „Срп. пчеларске задруге“ у Руми прошле године „Срп. пчелара“, где ћете наћи савета и упутстава за све случајеве и послове на пчелињаку.

Пит. 10. — Као што сам разумео, ви сте почели пчеларити са плетарама. Је ли боље почети са плетарама или са ђерзонкама?

Одг. — За почетника, који слабо зна пчеларити а уз то га копка радозналост, држим да је боље почети

са плетарама, јер свакоме почетнику је стало да дође што пре до већег броја кошница, а плетара је кошница за ројење. Од добре плетаре може добити одмах прве године два а каткада и три роја, дакле од једне кошнице у јесен ће имати на својем пчелињаку 3 до 4. Боље је почети са плетарама и за то, што за оне новце које смо накани уложити у кошнице, можемо купити двапут толико плетара колико ђерзонки, јер су плетаре много јефтиније, а што више преседа, биће више и ројева. Плетара је за новајлију боља и зато, што јој радознали новајлија не може непрестаним завиривањем, отварањем, разметањем оквира па и истресањем меда, нанети штете као ђерзонци. Тиме нисам хтео рећи, да пчелар и остане на плетарама. Плетаре вам препоручујем само зато, да што пре са добивеним ројевима из њих, напуните своје ђерзонке, као што сам и ја радио. „Истина, радијонално се може пчеларити и са плетарама, само што је то тежи посао, који захтева много више времена, искуства, вештине и стрпљивости, него када се пчелари са ђерзонкама.

Пит. 11. — Зашто је боље пчеларити са ђерзонкама него са плетерима?

Одг. — Са ђерзонком је зато боље па и лакше пчеларити, што има покретно саће, а у плетари је саће непокретно. Зато је пчелару лакше сазнати стање ђерзонке него плетаре. Ако пчелар не може по спољашњим знацима да дозна шта је и како је у ђерзонци, он ће је отворити, оквире размаћи и ако треба у сваки кутић завирити, а код плетаре то не иде, јер је саће непомично. Код плетаре мора пчелар већином по спољашњим знацима да суди шта је у кошници, а да је то много теже него када можемо сваки сат узети у руке и разгледати и сами ћете увидети.

Вештачко ројење, спречавање ројидбе, спајање, појачавање, хватање и измењивање матица, помагање безматку, кошници са трутовњачом и назовиматицама, и многи други послови дају се у ђерзонци тако рећи сиграјући се извести, дакле и брже и лакше него у плетари. Исто тако и разне болести, лакше је познати, стати им на пут и лечити их у ђерзонци него у плета-

ри. Но све ово да оставимо на страну, па већ сам начин како се добива мед из ђерзонке а како из плетаре, довољан је, па да дамо првенство ђерзонци пред плетаром. Из плетаре ако хоћемо да дођемо до меда, морамо чекати јесен и тада јадне пчеле потући, а тиме и свој пчелињак знатно смањити. Међутим из ђерзонака истресамо мед од пролећа па до јесени, и у јесен опет имамо све кошнице на броју. Вара се ко мисли, да ономе, који пчелари са плетерама, не треба знања као ономе, који пчелари са ђерзонкама, јер стоји баш противно. Онај који хоће да рацијонално пчелари са плетерама, мора још боље испећи пчеларље, него онај, који пчелари са ђерзонкама, речју мора знати шта пчела мисли.

Пит. 12. — Даклем не треба никако да пчеларим са плетерама?

Одг. — То нисам мислио. Напротив препоручио бих вам, да свагда поред ђерзонки држите по нешто и плетара, као резерву ђерзонкама. Ја сам тако радио као почетник, па тако радим и данас. Зато што сам имао поред ђерзонки резерву плетара, мој се пчелињак није нигда крњио. Плетаре су ми давале залишне матице. Са пчелама из плетара више пута у јесен и у пролеће појачавао сам своје слабе ђерзонке и попуњавао их ако би која преко зиме угинула, а много пута сам урезивајући саће са медом из плетара у оквиру, одржао преко зиме и оне ђерзонке, које су имале мало меда, те не би могле као преседи остати. Зато, ако хоћете да су вам увек ђерзонке на броју, држите увек понешто и плетара.

Пит. 13. — Једни пчелари хвале ову а други ону ђерзонку, а то почетника јако збуњује. Зато молим речите ми, са којом ђерзонком да пчеларим?

Одг. — Пре него што се решите за ма коју кошницу, треба да сте начисто са тиме, како мислите пчеларити. Наиме, хоћете ли да пренашате кошнице или не? Хоћете ли да вам стоје кошнице напољу свака за себе или волите павиљон? Ђерзонака т. ј. кошница са покретним саћем има данас толико врста, да им се готово ни броја не зна. Углавном можемо их поделити

на двоје: положене и усправне. Око положених ради се одгоре ретко одоле,*) а око усправних однатраг или са стране. Осим тога има ђерзонки састављених по више заједно, но већином су свака за себе.

Ако хоћете да пчеларите тек забаве ради, можете печети са познатом и опробаном ђерзонком. Али ако хоћете да пчеларите увелико, рачунајући на корист коју пчеларство доноси, у првом пак реду, да се наберете што више меда, тада морате добро пазити са којом ћете ђерзонком почети пчеларити. Ја не ћу да тврдим, да кошница даје мед, па зато већу да кажем, да се не може са сваком добром кошницом успешно пчеларити. Али ко хоће да има много кошница и да навелико пчелари, тај мора бирати кошницу: 1.) која није скупа 2.) око које се даје брзо радити 3.) која је добра и угодна за пчеле. 4.) која је прости конструкције, да је може и сам пчелар направити и оправити и 5.) која је лака и згодна за пренашање, јер су ретки крајеви где се може без пренашања успешно пчеларити. На све ово мислио сам, када сам се решавао са којом ђерзонком да пчеларим, и зато сам одмах почео пчеларити са американком проф. Ј. Живановића. Са њоме пчеларим ево већ дванаест година и не мислим је нигда променити, јер одговара потпуно пчеларским приликама мојега места и начину мојега пчеларења. Јестива је, лако је може сваки сеоски столар, па и самоук направити. Пчеле у њој напредују и презимљују да не може боље бити. Сви послови и операције у њој обављају се брзо и лако. Не требају јој скупоцени павиљони, који стају више него и саме кошнице. А што је најглавније, као наручена је за пренашање. Лако је спремити је за пренашање, не буде у њој никакве штете и може их се натоварити на кола више, него кошница ма које друге конструкције. Па зато вам не могу ни једну другу ђерзонку боље препоручити него ову. Опробао сам је и уверио сам се, да се пчеларећи са Живановићевом американком може имати не само лепе користи, него да

*) Гравенхорстова.

се може и живети. Осим ове кошнице има још доста добрих кошница са покретним саћем положена система, али све су скупље и теже конструкције него Живановићева американка.

Пит. 14. — Је ли боље држати кошнице у павиљонима или посепце напољу у пчелињаку?

Одг. — Американка проф. Ј. Живановића није за павиљон, јер заузима доста места. А и чему јој павиљон кад она има свој кров, те лепо зимује на пчелињаку. Павиљони су више за кошнице, око којих се ради од натраг (Берлепшева) или са стране (Албертијева), а кошнице око којих се ради одгоре, нису zgodне, за павиљоне.*) Павиљон је за око заиста нешто дивно и најлепши украс врта. Леп павиљон допада се и нечелару, а за пчелара је највеће уживање. Павиљон има своју добру страну, јер у њему пчеле добро зимују, сачуване су од крађе и кошнице дуже трају, јер их не туче време. Али имају и своју лошу страну. Будући се највише праве од дасака, уме у летње доба да буде у њима тако врућина, да се пчелар кућа радећи око кошница, јер с једне стране друштва греју, а с друге стране сунце жеже. Даље, будући се кошнице у павиљонима ређају у више катова, то уморис пчеле особито ако је хладно и ветровито време, не могу да погоде у горња лета, него падају на земљу, те пуне меда и цветнога прашка пред својим кошницама пропадају. Осим тога, у павиљонима мишеви зими већма узнемирују пчеле, него у кошницама, које стоје напољу у пчелињаку. Зидани павиљони бољи су него они од дасака, добро је у њима и пчелама и пчелару, али са практичног гледишта немају вредност, јер кошнице се у њима не дају помицати, па зато се не могу пренапати за пашом, нити их можемо премештати и изводити разне послове и комбинације, као са кошницама, које се дају помицати. У случају ватре можемо самице лакше спасти него павиљон. Ухвати ли ватра павиљон, пропао је цео пчелињак заједно са пчеларским справама. Осим тога, стални павиљони нису

*) У Америци ретко ћете видети павиљон, јер се тамо пчелари са кошницама, око којих се ради одозго.

за онога, ко се мисли селити и своје кошнице пренашати. А што је најглавније, леп павиљон стаје више трошка него кошнице и све пчеларске справе, па зато не бих почетника саветовао, да подиже павиљон, нити сам уопће за павиљоне.

Пит. 15. — По вашим речима, за мене ће бити најподеснија Живановићева американка. Да бих је могао сам направити или наручити, молим вас да ми је тачно опишете.

Одг. — Живановићева американка је положени сандук, који је сакован од тањих или дебљих дасака. Ако су даске танке, прекује се споља по странама кошнице као оквир оплата (перваз) и у ту оплату се уреже рогоз или слама. Ако су даске дебеле не треба ни оплате ни рогоза. Да кошница не трухне, обојадите се споља масном бојом. У кошници има један ред оквира, који су 27cm високи а 26cm широки. Оквири морају бити удаљени од поклопаца и једне и друге стране 6—7mm а од патоса 2—3cm. Кошница се отвара одгоре и са стране. Горе је поклопац, а са стране су врата. Осим тога у кошници има даска велика као и врата, која увек стоји наслоњена нуз последњи оквир, а служи зато да не би пчеле градиле саће осим оквира. Око кошнице се ради одозго, зато се највише и отвара поклопац, а врата само кад је пужно. У кошници има 16 оквира, који су направљени од 2·5cm широких дашчица, јер у природи је пчелињој, да гради тако дебело саће, за то оквири не треба да су ни тањи ни дебљи. Сат од сата треба да је раздалеко 10—12mm. Да би саће било као што треба раздалеко, има у сваком оквиру у сва четири ћошка по једно дрвце на 4 ћошка, које чини, да је оквир чвршћи. Ова дрвца вине с једне и с друге стране из оквира за 5mm, тако да када два оквира саставимо биће између њих прописани простор од 10—12mm. Разлика од 2—3mm не чини ништа, јер ретко је наћи столара, који хоће и може да удеси на милиметар тачно кошницу. Оквири у свима кошницама треба да су једнаки, а кошница у оба краја подједнако широка, да сваки оквир може стати, ма га метнули напред или натраг

у кошницу. Лето је равно с патосом, на дугачкој страни кошнице иза петог оквира. Високо је 10—15mm а дугачко 10—12cm. Према томе као што видите, ударају сечмице на лето. На половини лета између оквира долази Ханеманова решетка. За што је та решетка? говорићу вам кадк буде требало. Пред летом је повелико седало — дашчица, на коју пчеле падају када из поља долазе. Што је седало веће, тим боље, јер га уморне пчеле лакше погоде. Још када додам, да свака американка има свој кров, држим да сам вам је у главном тачно описао. Но ма вам како јасно и до ситница описао американку, опет вам не ће бити сасвим јасно, нити ће те је на основу самога описа моћи направити. За то бих вам препоручио, да таку једну кошницу наручите код г. Јосима Живановића у Ср. Карловцима, или код „Срп. пчеларске задруге“ у Руми, па по њој да дате друге правити.

О уређењу пчелињака.

Напред смо рекли већ од колике је потребе мирноћа на пчелињаку. Па и ако смо нашли место, које је удаљено од домаће вreve, ипак морамо исто место оградити. Оградити морамо стога, што може лако у неограђен пчелињак ући живина, марва или што друго, те не само да ће узнемирити пчелињак, него и велике штете и неприлике може да почини. Још наши стари пчелари знали су, да је пчелињаку потребна мирноћа, те су своје пчелињаке ограђивали. Ограђивали су га са дубоко ископаним јендеком, а земљу из јендека би подигли око пчелињака као зид, где би обично засадили живу обалу. Овако ограђивање пчелињака могло би се препоручити оним пчеларима, који су сместили свој пчелињак у пољу. За пчеларе пак који су свој пчелињак сместили у дворишту није таково ограђивање, а није стога, што није естетично видети у дворишту таки пчелињак, и што је незгодно и непрактично због тога што запрема доста места. У дворишту се може пчелињак оградити даскама, летвицама; или пак прућем и трском. Од воље је пчелару да огради свој пчелињак чиме год хоће, само из горе наведених разлога мора бити ограђен.

Кад смо место за пчелињак оградити, још се најтоплије препоручује свакоме пчелару, да уз ограду, а ако је могуће и по самом пчелињаку засади разна дрвета. Дрвета се по пчелињаку или око њега саде 1.) Да заклоне пчелињак од превелике летње жеге.

Превелика жега је јако штетна по рад пчелин. Пчела на жеги постаје трома. Пчеле трома и споро по кошници миле излазећи и удаљећи у њу. Саће доста одмекне, па и самоме леглу шкоди велика жега. Жега не да ни пчелару у пчелињаку комотно радити, особито онеме, који са капом прегледа кошнице. Такав није у стању једну две кошнице прегледати. Он мора рано изјутра или доцкан увече свој пчелињак прегледати. Ако пак мора да прегледа око подне коју кошницу, њега ће зној облити и рад ће му бити доста мучан.

2.) Да се ројеви ближе а и ниже хватају. Ако у пчелињаку немамо ни једно дрво засађено, то рој кад излети из кошнице не имајући у близини дрвета, хоће врло често да побегне и да се ухвати на које удаљено а при том још и високо и незгодно дрво. Непријатно је за ројем трчати, а права је неприлика са незгодног и високог дрвета скидати рој. Зато ако у пчелињаку или око њега имамо засађена дрвета, то ће рој чим излети из кошнице ухватити се на које од тих, те пчелар не ће морати трчати за ројем и лако ће га скинути. Осим тога морамо пазити да нам дрвета засађена у пчелињаку буду доста ниска, јер са ниског дрвета рој се много лакше и zgodније да стрести него са високог. Дрвета у пчелињаку не смеју бити још прегрпана и густо засађена, јер пчеле кад излећу а нарочито кад долећу теретне са наше морају да се провлаче кроз густо збијене гране, које доста сметају пчелама у раду.

3.) Због нектара а особито због цветног прашка. Кад смо већ упућени да садимо дрвета по пчелињаку или око њега, која што раније цветају и која при том осим нешто мало нектара обилују много цветним прашком. У пролеће кад је још напољу доста хладно, кад је време променљиво, тако рећи права је благодат за пчеле ако имају у близини цветног прашка. Цветни прашак у пролеће је веома потребан пчелама за исхрањивање легла. Пчела срља из кошнице на пашу и ако је време напољу кад и кад и непонољно за њу. Ако до цветног прашка има доста да лети, то многа и многа угине на хладном пролетњем времену лутајући и тражећи исти. Зато се препоручује свакоме пчелару да око пчелињака и у самом пчелињаку засади дрвета, која рано цветају а која су богата цветним прашком као н. пр. иву (*Salix caprea*), леску (*Corylus Avellana*), дрен (*Cornus mascula*), јасен бели (*Fraxinus excelsior*), а од воћака: брескву, бадем и кајсију.

На све што смо досад рекли, треба да пазити пчелар, који је упућен да у дворишту смести свој пчелињак. А сада ћемо прећи на избор места за оне пчеларе, који могу и хоће да сместе пчелињак изван дворишта т. ј. гдегод у пољу.

Ко хоће да пчелињак смести гдегод у пољу, тај не само да је дужан пазити на све увете при одабирању места, које смо навели за пчелињак у дворишту, него осим тога мора пазити, да одабере место за пчелињак.

1.) Што даље од какве повеће воде. Не смемо пчелињак сместити близу реке или какве баре. Не смемо зато, што пчела, која

је упућена да прелета преко воде многа у њу падне и утопи се. Особито многе и многе страдају, ако ударе какви ветрови, тада се толико подаве, да који пут буде издесеткован пчелињак.

2.) Да је заклоњено од јаких ветрова. Ветар је такођер велики непријатељ пчела. Ако ветрови допиру у пчелињак, такав ће слабо напредовати. Такав пчелињак тешко презими и ако презими изићи ће из зиме врло слаб. Ветар продуше скроз и скроз кошнице, те се многе пчеле покоче од зиме. Ветрови који највише ударају у пролеће, ти највише штете и почине у пчелињаку. Многа пчела чим измили или излети ради чишћења, ветар је обори на хладну земљу и ту угине. Зато треба пазити, да је место за пчелињак заштићено од ветрова, и то особито од оних, који духају са севера и истока. Ти ветрови у пролеће најчешће духају а при том су доста хладни. Место у пољу биће најгодније оно, које је у долини или под каквим брегом, који заклања пчелињак. За сваку сигурност ваља подићи око пчелињака повишу ограду или пак оградити онако, као што су наши стари ограђивали пчелињак, о чему смо већ говорили напред.

3.) Да је што ближе доброј паши. Најглавнији увет за напредак пчелињака јесте добра паша. Само на доброј паши пчелињак ће добро напредовати. Истина да пчела лети, ако нема у близини паше по неколико километара, али то већ не ваља. Пчела, која мора толико далеко летети, не може толико пута отићи и доћи на пчелињак као она, која има у близини пашу. Такова пчела многа и многа страда било од изненадног пљуска и ветра или пак од каквог другог непријатеља. Она пак пчела, која је у близини, та ће чим осети какво непогодно врење за времена долетети у кошницу и спасти се. Осим тога пчела, која мора по неколико километара летети до паше, брзо се искрва и постане неспособна за рад.

Из свега што смо досада рекли јасно је, да сваки пчелар било да хоће свој пчелињак да смести у дворште, било пак у поље, мора при избору и приуговљавању места пазити: *да је исто што ближе паши, да је заштићено од ветрова, да је што даље од повеће воде, да је у мирноћи, да је према сунцу, сухо, да је ограђено, поравњено, чисто и засађено дрветима.*

Наставиће се.

Рука

А. Костић.

Слике са пчелињака Јована Живановића.

3. слика.

Слика 3. преставља први део пчелињака, у којем су американке, где оквири ударају пљоштимице на лето. У том је делу и павиљон са разноврсним кошницама, справама и кошницом са кантаром. На уласку у пчелињак стоји натпис *In tenui labor, at tenuis non gloria*. (Биће посао око ствари мале, али слава не ће бити мала.)

ш.

Треба ли у најсиромашнијим крајевима Хрватске његовати пчеларство, може ли успијевати, и ако не успијева, шта би се могло урадити да напређује?

(Наставак)

Зашто је напредак незнатан први је и најглавнији узрок то, што у народу није пробуђена воља за пчеларење, а непобитна је истина, да ко има воље, тај ће жељети да има пчела па ма и најпримитивније са тима пчеларио. Као други узрок држим да је немар и незнање, које је овладало како ра-

тарима тако и интелигенцијом. Сви се ематрамо позванима, да унапредимо господарство ратара, али при том мало и ни мало не радимо на унапређењу овако корисне привредне гране. Овдје отпада оно, да изгледамо помоћи од кога другог, него да сами својим знањем како код ратара, тако и код интелигенције оживимо пчеларство.

Кад погледамо друге срећније крајеве, како се пчеларство развија, напредује и какве користи доноси, тијем нас више подстиче то на рад око пчеларства.

Рад тај утолико би се разликовао уколико се прилике или пчелиње паше или климе разликују од тијех крајева. Друкчије треба удесити пчеларење под Велебитом, а друкчије око Петриње.

Да би и у најсиромашнијем нашем ма ком крају пчеларство напредовало, држим да је најнужније почети са напредним пчеларењем са плетарама, па продужити кашње рад са американкама. Освједочио сам се да је рад са американкама најподесније за све крајеве било без наставака било са њима. Да пчелар може имати каквих хоће кошница, то му нико не смета. Но говорим само о оном, што најлакше, најбрже и најподесније можемо да урадимо, да нам користи донесе и пчеларству уопће и пчелару напосе.

Видио сам американки малих, које изгледају као оне за запаћивање матица. За нас то није. Немаш пчела, немаш меда, немаш око шта да се мучиш. Кошнице са 18—20 оквира, јаке друштом, те код нас доносе обилат плод, а презиме доста добро и при најљућој зими. Пошто ради сиромаштва већином не праве се у тим крајевима раскошни павиљони, то се ипак може с мало трошка и труда начинити zgodан пчелињак, гдје пчеле треба и да љетују и да зимују. Има од ово пчелара, што је прегло да рационално иоради на унапређењу пчеларства — да кошнице разврстају напољу. То се може по Банији, по Лици пијесим никад за то. Има шта више, који су покушавали, да кошнице тако и презиме, — но то се показало безуспјешно. Ако то може да учини пчелар по топлијим крајевима, не може то да учини рационални пчелар по Крчмару под Велебитом. Прилике нас присиљавају, да ни велик број кошница не држимо. Са мање кошница много се лакше, брже, а често пута и корисније ради.

Да би се по тим крајевима унапредило пчеларство — у колико ми је познато — покушавала је земаљска влада слати неке учитеље пчеларе, који би се једне године појавили овдје једне ондје а треће нигдје. То је слање корисно, али ето кратко потраја. Држим да је дужност нашег конгреса, да којим било начином поради код надлежних фактора, да се у том не застане и да се разложи од какве би користи били таки учитељи по напредак пчеларства по крајевима, гдје је пчеларство тако успавано. Но држим не ће бити згорег ако овдје запитам били било корисвије кад би се таки учитељи пчелари постављали на три године, — а не као ови на 2—3 недјеље да кроз села пролете, — те којима би се повјерио пчеларски рад за неко извјесно окружје, гдје би они могли показати рад и плод рада тога. Онда би се могло видјети, да ли су трошкови и издаци на те учитеље пчеларе оправдани и да ли су народу од користи.

И потпуно сам увјерен кад би било воље и одушевљена рада код тих пчелара учитеља, они би почели рад свој напредним пчеларењем са американкама по ннјсиромашнијим нашим крајевима.

Држим да би од велике користи било и за народ и за ширење пчеларске мисли, кад би се код школа — гдје се то бар може — подигли опћински пчелињаци. То не би био велики трошак, јер обично је то изговор при таким подузећима. Сав трошак повратио би се од прихода кошница, а без сумње ту би и учитељ пчелар имао достојну награду. Корист од тога имало би све село, јер школска дјеца виде и упућује се у раду око пчела.

Бјелопоље.

Ст. Савић, парох.

(Свршиће се.)

КЊИЖЕВНОСТ.

— У „Богословском гласнику“ у X. књизи у свеску 6 изашао је чланак „Архимандрит Иларијон Руварац, основалац катедре из пчеларства у српској православијој богословији у Карловцима“ од Јована Живановића.

Пабирци.

— Из зујања пчела зна пчелар како се зими налази друштво у кошници. Пчелар мора ухо наслонити на кошницу, да чује како зује пчеле. Ако не зује онда мора ударити руком по кошници, да сазна из зујања како је у кошници, али тијем узнемирује друштво. Један пак пчелар узме цијев од гуме и тури један крај у лето, а други крај метне на ухо и тако чује сваки гласак сваке пчеле у кошници. Тако тај пчелар свакога првога јвнуара дође на свој пчелињак, тури тај телефон редом у свако лето сваке кошнице и чује из сваке кошнице како му пчеле честитају нову годину. Свашта од пчелара!

— Код Њемаца се сада тек шире кошнице, што се одозго отварају, а код нас су биле таке кошнице познате прије тридесет година, и данас су раширене на све стране, и кошнице које се са стране отрарају, већ су одавно скоро ишчезле.

Имам на продају 200 комада

МЛАДИХ ЛИПА

однегованих из семена.

Тома Окрућ мерник у Руми.

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСНОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије 190. — 116.